

*Maaskade Cuijk*Caroline de Feijter
en Kim Thehu

Een spectaculaire ontmoetingsplek aan de rivier

Cuijk is een bijzondere ontmoetingsplek rijker. Door een opzienbarende ingreep van Buro Lubbers zijn de Maas en de dorpskern van het oude Romeinse stadje opnieuw met elkaar verbonden. Inwoners en bezoekers van Cuijk kunnen nu flaneren over de boulevard en genieten van het uitzicht aan de waterkant. Een stoere metershoge kadewand in roestige kleuren vormt de verbindende schakel tussen de twee stadsdelen en geeft de stad een nieuw gezicht.

Cuijk kan terugblikken op een lange geschiedenis als stad aan de Maas. Tot het midden van de vorige eeuw lag Cuijk direct aan het water en was het alleen door een muur tegen hoogwater beschermd. In de jaren '50 is een dijk aangelegd waarvoor gebouwen aan de Maas moesten wijken. Door de stedenbouwkundige gevolgen hiervan is Cuijk afgesneden van het water. Een drukke doorgaande weg op de dijk vormt sindsdien een barrière tussen de stad en de rivier. Het project Maasoevers herstelt de verbinding tussen het centrum van Cuijk en de Maas door de omvorming van de drukke weg tot een toeristische, recreatieve zone aan het water. Buro Lubbers maakte een ontwerp voor de herinrichting van de kade, de boulevard en de aansluiting op het stadje.

Het ontwerpconcept is geïnspireerd op de schaal en sfeer van de rivier. Waar de buitenkant van de

dijk met stoere en ruige materialen wordt ingericht, sluit de binnenkant aan op het dorps karakter van Cuijk. De stoere stalen kadewand vormt de verbindende schakel. Niet door land en water te scheiden, maar juist door beide extra ruimte te geven. Dit effect is bereikt door de kadewand tien procent achterover te laten hellen en als het ware uit de oever te stulpen. Beneden aan de kade wint de rivier hierdoor ogenschijnlijk aan terrein en boven aan de kade ervaart de bezoekers een vloeiende, ruimte-scheppende overgang tussen stad en landschap.

STOERE SCHAKEL VAN STAAL

De boulevard, het terrein van de loswal is geëgaliseerd en ingericht als een strak plateau. De verharding bestaat uit stelconplaten met cortenstalen randen. Deze randen zorgen voor een subtiele belijning en indeling van de kade. Uit de betonnen platen zijn de contouren van Romeinse archeologische vondsten zoals tempels, grachten en een brug

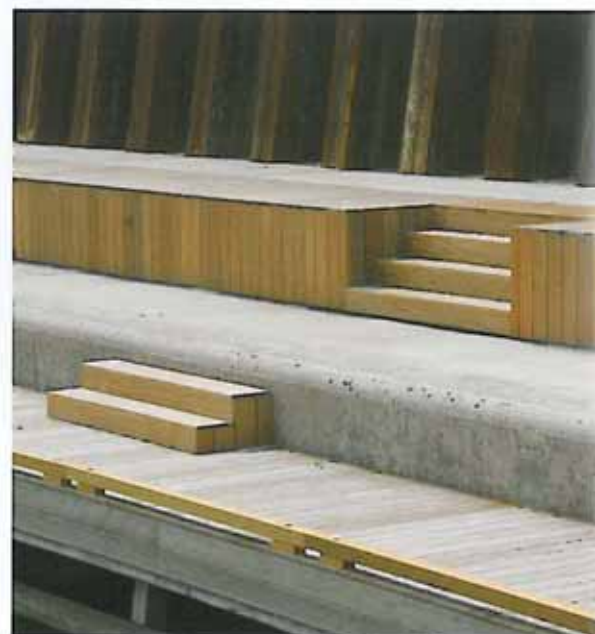
gewassen evenals toelichtende teksten. In de toekomst komen ook informatieborden op de leuning van de kadewand.

Ter hoogte van de kerk is een combinatie van hellingbanen en trappen gerealiseerd die de kade en de boulevard verbindt, en daarmee de stad en de rivier. Via de hellingbanen kan men langzaam afdalen naar de kade; de tussenliggende trappen vormen een snelle verbinding tussen boven en beneden. Zowel de hellingbanen als de trappen functioneren tijdens evenementen, bijvoorbeeld de Nijmeegse Vierdaagse of de kermis, als uitzichttribune en trefpunt.

Langs de waterkant zijn houten vlonders geplaatst waar bezoekers rustig kunnen vertoeven en uitkijken over de rivier. Omdat de kadewand achterover helt, krijgen de bezoekers én de rivier hier alle ruimte. Opmerkelijk detail is dat de bestaande haven in het ontwerp van de kade is geïntegreerd door er dezelfde houten materialisering toe te passen. De brede, houten arm omhelst zo het rivierwater en biedt een mooi uitkijkpunt.

TECHNISCHE UITDAGING

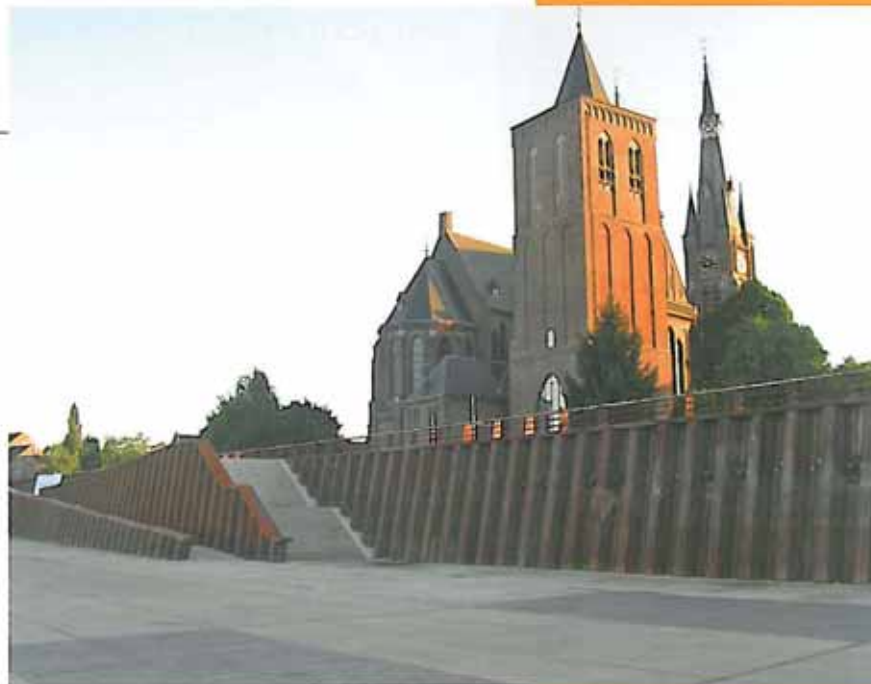
De ligging van Cuijk aan de Maas bracht een scala van technische randvoorwaarden met zich mee, die de kaders van het ontwerp vormden. De essentiële basis van het ontwerp vormde de waterkerende functie van de kade. In het onstuimige klimaat van vandaag de dag is de strijd tegen het water een steeds belangrijker punt van aandacht. De Maas

heeft een gemiddelde waterstand van 7.65 + N.A.P, maar kan in tijden van hoog water een stand van 13.50 + N.A.P bereiken. Hier diende de nieuwe kadewand op gedimensioneerd te worden. Het Waterschap Aa en Maas stelde een damwandhoogte vast van 15.00 + N.A.P, de hoogste waterstand (13.50 + N.A.P) met een 0.50 m waakhoogte en een overhoogte van 1.00 meter. Deze hoogte was één van de harde technische randvoorwaarden van het ontwerp.

Een ander aspect van de waterkerende functie waarmee in het ontwerp rekening moest worden gehouden, was het feit dat alle elementen die zich voor de hoofdwaterkering bevinden (de schuine damwand met een hoogte van 15.00 + N.A.P) een obstakel vormen in het stroomprofiel van de Maas in tijden van hoog water. De objecten zoals de hellingbaan en de trappartij moesten zo worden geconstrueerd, dat de drukkende en zuigende werking van het water de fundering van de hellingbanen en trappen niet zou ondermijnen. Het gehele element (de hellingbanen en de trappartij) is daarom voorzien van een laag gewapend beton van 200 millimeter dik, die bevestigd is aan de damwanden. Zodoende ontstaat er een massief dichte laag die niet kan opdrijven en dermate sterk is, dat deze zich afzonderlijk van de ondergrond kan dragen.

De elementen op de kade, zoals de houten vlonders, zijn dusdanig geconstrueerd dat ze demontabel zijn en kunnen worden verwijderd bij dreigend hoog

water of grootschalige festiviteiten. Daarnaast zijn de vlonders verhoogd op de betonnen verharding geplaatst. Het water kan hierdoor zijn weg onder de vlonders vinden die hierdoor tevens beschermd zijn tegen eventueel overrijden van het verkeer op de kade. De technische uitwerking en uitvoeringsvoorbereiding van de Maaskade is tot stand gekomen in samenwerking met Ballast Nedam.

EVENWICHTIG OP GROTE SCHAAL

Het bijzondere van het zorgvuldig uitgevoerde ontwerp is de gewaagde en uitgekende maatvoering. De enorme kadewand concurreert niet met haar omgeving, maar vormt een perfecte balans. De kerk die hoog boven de wand uittorent, de vrachtschepen die op de grote rivier voorbij trekken, de groene uiterwaarden en de loskades, ze vormen een onlosmakelijk geheel. Waar de dorpszijde van de kade geborgenheid en intimiteit uitstraalt, de houten zitplaatsen aan het water een weidse blik bieden, is bovendien vanaf de overzijde van de Maas het zicht op Cuijk majestueus veranderd. Zo vervult de kadewand een dubbele functie, zowel als ontmoetingsplek als bescherming tegen de onvoorspelbare Maas. En ondertussen is het rivierenlandschap een markant 'landmark' rijker.

De kadewand is de eerste fase van een stedenbouwkundig en landschappelijk project dat Buro Lubbers in Cuijk uitvoert. In de volgende fases worden onder meer het kerk- en museumplein en de begraafplaats heringericht en wordt een beeldkwaliteitsplan opgesteld voor wonen aan de Maasboulevard.

